

KLIIMASEADUS – LÕKS VÕI LAHENDUS

JAAK AAVIKSOO

ETTEKANNE VKG KESKKONNAPÄEVAL
12.09.2023 A.PÄRDI KESKUSES LAULASMAAL

PROBLEEM JA VÄLJAKUTSE

- PROBLEEM –
maakeri kliima soojeneb
soojenemine on väga kiire
 - VÄLJAKUTSE –
tagada säilimine läbi aegade
-

VÕIMALIKUD STRATEEGIAD

- APOKALÜPTILINE –
olukord on lootusetu
- KOHANEV –
püüame tagajärgedega toime tulla
- VÕITLEV –
peatame kliima soojenemise

EUROOPA LIIDU (MAAILMA?) VALIK

- VÕITLEV –
viime KHG heite aastaks 2050 nulli!
- See valik ja eriti konkreetne eesmärk on poliitilise valiku tulemus
- Eesmärgi püstitamisel saanuks otsida tasakaalu võitleva ja kohaneva lähenemise vahel lähtudes kulutõhususe printsiibist

TEOSTATAVUS?

- Tehnoloogiline:
 - kas eesmärk on põhimõtteliselt võimalik
 - kas vastavad tehnoloogiad on olemas
 - kas tehnoloogiatele on ressursikate olemas
- Majanduslik:
 - kas selleks on raha olemas
- Poliitiline:
 - kas vajalikud otsused on saavutatavad
 - kas otsuste jõustamine on võimalik
- **RISK:** Teostatavus ei ole tagatud

EESMÄRGINI JÕUDMISE VALIKUD

- ▶ **TURUMAJANDUSLIK** elik **HUVIPÕHINE**
KHG heitmete vähendamiseni jõutakse läbi majanduskeskkonna reeglite muutmise (üleilmse) saastemaksu kehtestamise läbi, mis kataks heitmete neutraliseerimise kulud
- ▶ **IDEOLOOGILINE** elik **VÄÄRTUSPÕHINE**:
tulemuseni jõutakse läbi koordineeritud poliitikate ja ühiskondlike hoiakute muutuse
- ▶ **LEGALISTLIK** elik **KÄSUPÕHINE**:
eesmärk kehtestatakse seadusega, sätestades õigused, kohustused ja vastutuse

EUROOPA LIIDU (EESTI?) VALIK – KLIIMASEADUS

- Täpsem nimetus oleks: **KHG heite-eesmärgini jõudmise seadus**
- Sellise valiku vaikimisi peamine eeldus on, et eesmärgi püstitamiseni tehtud valikud on õiged ning ühiselt ja ühtemoodi mõistetavad
- Lisaks vajame kindlustunnet, et just seadusega sätestatud tee viib sihile

OOTUSED KLIIMASEADUSELE

- Seadus peatab kliimasoojenemise
- Seadus viib püstitatud eesmärgini
- Seadus tagab õigusselguse ja -kindluse
- Seadus tagab piisava toetuse kulude katmiseks
- **RISK:** Ootused on kõrged ja omavahel vastuolus

HEA KLIIMASEADUS SISALDAB (ELF/KÕK – KLIIMASEADUSE PERSPEKTIIVIKUSE ANALÜÜS)

- Kvantitatiivseid eesmärke
- Nõudeid eesmärkide saavutamisele ja ümbervaatumisele
- Eesmärkide saavutamise eest vastutajaid
- Seirenõudeid
- Lisameetmete võtmise nõudeid

HEA KLIIMASEADUSE VAJALIKKUS, JÄTK

- Tagab kliimapolitika terviklikkuse ja õigusselguse
- Võimaldab piirata isikute põhiõigusi
- Ei luba seatud eesmäärke lõdvendada
- Võimaldab asetada seadustatud eesmärgi kõrgemale teistest eesmärkidest, va inimõigused

RISK: Tekkivad õiguslikud ja huvide konfliktid ei võimalda seadust vastu võtta ja jõustada

KLIIMASEADUS KUI LÕKS

- Kliimaväljakutse on raskesti piiritletav ja lahendusteede osas valitseb suur ebaselgus

RISK: Jäik seadustatud teekaart juhhib meid hukatusse

- Välised ja sisemised arengud ei võimalda lubatud õiguskindlust ja sotsiaalset õiglust tagada

RISK: Nõuded riigi vastu kasvavad üle pea

KLIIMASEADUS KUI LAHENDUS

- Seaduses suudetakse jõuda sisulise sotsiaalse kokkuleppeni, mis võimaldab seaduse jõustada
- Seaduse eelduseks olnud valikud osutuvad õigeteks ja peavad vastu läbi aja
- Muutused väliskeskkonnas ei vii riskide realiseerumiseni

VÕIMALUS: Saavutada eesmärk ja peatada kliimasoojenemine

“ISSI, KÄSI TAL VÄLJA TULLA!”